

ORGANIZAREA FARMACEUTICĂ

Oficiul farmaceutic regional, Farmacia Nr. 1 Tg.-Mureș
(cond.: T. Horváth, farmacist principal)

ASPECTE ORGANIZATORICE ALE MUNCII DIN OFICINA FARMACIEI

M. Ajtay, T. Horváth

Printre activitățile cu caracter practic ale farmacistului, un rol important îl are difuzarea medicamentului prin *vinzare manuală* din officina farmaciilor publice.

În trecut vânzarea manuală a fost considerată de unii ca o indeletnicire comercială, din care cauză s-a considerat că este o muncă mai mult mercantilă, inabordabilă într-un studiu de analiză. Această latură a fost socotită o sferă de activitate neglijată a farmaciei și astfel se explică faptul că în literatura de specialitate numărul lucrărilor consacrate vânzării manuale este foarte redus.

Toate domeniile de activitate dintr-o farmacie formează o unitate. Rezultă prin urmare că odată cu dezvoltarea continuă a recepturii și a laboratoarelor galenice, și vânzării manuale îi revin sarcini noi. Pentru a se realiza o deservire cât mai bună a populației, vânzarea manuală din farmacie trebuie să se debaraseze cu desăvârșire de caracterul ei comercial. În felul acesta, ea va putea să-și îndeplinească rolul pe care îl are în ansamblul activităților unei farmacie moderne.

Ce este de fapt vânzarea manuală? Este o simplă vânzare de medicamente, sau constituie — fapt mult mai important — o participare indirectă la asistența bolnavilor? Dacă am dori să dăm o definiție sobră și cit se poate de clară a vânzării manuale, ar trebui să spunem că ea este o activitate în cadrul căreia farmaciile servesc populația — atât pe bază de rețete, cit și fără rețete — cu medicamente, pansamente și articole tehnico-medicale.

Farmacia își îndeplinește chemarea numai atunci, dacă satisface în limita și în spiritul legilor existente, cerințele bolnavilor, respectând nivelul exigent al ocrotirii socialiste a sănătății. Această activitate sanitară nouă în vânzarea manuală se reflectă și prin educația sanitară, care îmbrățișează și problema prevenirii bolilor. După cum se știe, acesta este obiectivul major nu numai al educației sanitare, dar și al ocrotirii socialiste a sănătății. Pentru traducerea în viață a sarcinilor ce-i revin, este nevoie de specialiști bine pregătiți și capabili să instruiască și să îndrumeze populația, contribuind la o temeinică informare sanitară, corespunzătoare ritmului dezvoltării regimului socialist. În vederea îndeplinirii acestor atribuții importante, farmacistul de tip nou nu s-a dezvoltat în același ritm ca în celelalte laturi ale activității sale.

Experiența arată că și această activitate puțin apreciată în general la justa ei valoare, necesită numeroase cunoștințe de specialitate. Pe lângă problemele de farmacognozie și de farmacodinamie, farmacistul trebuie să cunoască și efectele mai aprofundate pe care le exercită medicamentele.

Uneori se pot ivi probleme destul de complicate în legătură cu antagonismul și incompatibilitatea fiziologică a medicamentelor, care, în caz de dozare greșită sau de contraindicații, pot avea un efect nociv asupra bolnavilor.

Se vorbește deseori de abuzurile ce se fac în legătură cu consumul de medicamente, abuzuri ce se datoresc în parte vânzării manuale libere. Acest fapt se observă mai ales la medicamentele moderne, dar trebuie să notăm că se întâlnește uneori și în cazul altor specialități (Codenal, Novocaină în fiole, etc.). Astfel se

știe că medicamentele întrebuințate în doze prea mari sau consumate timp îndelungat provoacă afecțiuni sau noxe medicamentoase.

Eficiența și buna desfășurare a vânzării manuale depind nu numai de nivelul și multilateralitatea cunoștințelor, dar și de o bună organizare, deoarece solicitanții nu stau mult timp în farmacie. De aceea, orice explicație sau lămurire trebuie să se dea imediat și în forma cea mai concis posibilă.

O altă problemă strâns legată de difuzarea medicamentului prin vânzarea manuală este recomandarea medicamentelor și medicina ilicită. Activitatea farmaceutică modernă cere ca recomandarea medicamentelor să se facă numai pe baza unor cunoștințe farmacodinamice aprofundate și a unui diagnostic precis. Dacă nu se respectă aceste condiții, alunecăm în domeniul interzis al medicinei ilicite. Astfel, medicamentul Alindor, considerat de mulți ca eficient în anumite afecțiuni, poate fi recomandat și unor bolnavi la care — dintr-un motiv sau altul — să fie contraindicat. O asemenea recomandare constituie o faptă ilicită. Dacă în lipsa Alindorului se recomandă Reumazol și tablete de amidopirină, se îndeplinește una din cele mai importante sarcini, servindu-se bolnavii la timp cu cel mai bun medicament de care dispunem.

În general se poate spune că problemele, ce se referă la practica ilicită și recomandarea de medicamente, au un caracter etic, și că în cazul în care cunoștințele corespunzătoare de deontologie lipsesc, aprecierea lor poate fi lacunară. Tocmai de aceea respectăm consecvent principiul ca în toate cazurile, când bolnavul nu pune accentul pe medicament, ci pe descrierea bolii, să-l dirijăm la medic în vederea stabilirii diagnosticului și implicit a recomandării medicamentelor necesare.

Lămuririle și îndrumările ce se dau bolnavilor în cadrul vânzării manuale constituie o sarcină mai grea decât aceeași activitate la eliberarea rețetelor, deoarece în acest caz medicul prescrie fiecărui bolnav modul de întrebuințare a medicamentelor.

Conștiința de importanța acestui aspect din activitatea farmaceutică, noi am introdus în 1956 o dată cu alte modernizări anumite măsuri organizatorice la Farmacia nr. 1 din Tîrgu-Mureș. Una din aripile oficiinei, formată din două mese, a fost amenajată numai pentru vânzarea manuală. La fiecare masă lucrează un farmacist, care are la îndemână în P.B.K. din apropiere siropuri și granule. În verșuca comună, situată între cele două mese și accesibilă printr-o simplă întindere a mîinii, se află specialitățile cele mai solicitate (tablete, supozitoare etc.).

Vânzarea manuală este efectuată în farmacia noastră de două persoane care lucrează alternativ: un farmacist și un asistent farmacist.

Alături de ei lucrează și cite un student repartizat la practică.

Volumul de activitate efectuat de aceste persoane rezultă din următorul tabel, care reprezintă deverul anual al farmaciei.

Tabelul nr. 1.

Nr. crt.	Anul	Nr. total al vânzărilor	Nr. persoanelor servite prin vânzarea manuală	Valoarea în lei	Valoarea medie a unei vânzări
1.	1961	750.010	557.776	3.128.200	5,56
2.	1962	797.060	583.270	4.026.900	6,90
3.	1963	798.000	597.980	4.221.000	7,05
4.	1964	748.000	564.260	4.054.700	7,18

A servi ireproșabil și a da sfaturi sanitare la aproape 600.000 de persoane în cadrul unei deserviri sanitare moderne, nu este o sarcină ușoară. Această muncă

constituie un factor important în rețeaua sanitară a regiunii noastre. Timpul consacrat pentru deservirea unui solicitant a fost în medie 1 minut și 11 secunde, iar în orele de vîrf ale solicitării, s-a redus la 40 de secunde. La vînzarea manuală un farmacist a servit și a dat sfaturi în medie la 390 de bolnavi în cele 7 ore și jumătate de muncă.

Vînzarea manuală a fost în mare măsură ușurată și accelerată prin faptul că medicamentele cele mai frecvent cerute au fost în prealabil ambalate. Tabletele, prafurile, drogurile sau chiar soluțiile au fost puse la îndemîna farmacistului de la vînzarea manuală gata preambalate conform necesităților. Substanțele preambalate sînt controlate și ținute în evidență. Tehnicianul responsabil cu preambalarea trece într-un caiet special cantitatea pachetelor și prezintă această evidență farmacistului principal cu ocazia controlului. Farmacistul principal efectuează controlul prin probe de sondaj, formale și de conținut, semnînd de fiecare dată în caiet. La preambalarea medicamentelor am luat în considerare necesarul pentru o persoană (un bolnav).

În tabelul nr. II sînt trecute preambalările pe intervale de cîte un an. Cu toate că ele ușurează în mare măsură vînzarea manuală, această ramură a activității reprezintă un pericol de mecanizare și șablonizare pentru persoanele care o efectuează în permanență. Este evident că acest lucru are după un timp repercursiuni negative asupra calității muncii. Tocmai de aceea am aplicat procedeul schimbului alternativ săptămînal.

Tabelul nr. II.

Nr. crt.	Anul	Nr. total al preambalărilor	Nr. ambalărilor pe zi
1.	1960	157.522 pachete	432 buc.
2.	1961	176.183 „	490 „
3.	1962	164.878 „	458 „
4.	1963	183.353 „	509 „
5.	1964	182.554 „	507 „

Importanța și volumul ambalărilor făcute în prealabil, precum și numărul pachetelor și prezentarea lor estetică ridică o serie de probleme de organizare. În primul rînd trebuie să vorbim despre defalcarea vînzării manuale. Dat fiind faptul că în oficiină, unde se execută vînzarea manuală, nu este timp pentru preambalări, ambalările se execută într-o încăpere separată. Astfel s-a format în farmaciile cu circulație mare un nou sector de activitate, unde lucrează cadre medii cu experiență în acest domeniu.

Necesitatea unei încăperi pentru ambalarea și păstrarea medicamentelor preambalate a ridicat o nouă problemă. Farmaciile mari trebuie să amenajeze o cameră specială, separată, în care să se facă divizarea ireproșabilă a substanțelor ce urmează să fie ambalate.

Una din condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o expediție modernă, este calitatea corespunzătoare a materialului de ambalaj, destinat să asigure și păstrarea eficacității medicamentelor.

În acest scop sînt foarte necesare sticle moderne, prevăzute cu pipete, pungi de celofan sau de mase plastice, borcane, tuburi etc. Cu asemenea ambalaje am putea să ținem pas cu preparatele puse în circulație de industria farmaceutică, ridicînd astfel nivelul calitativ al activității noastre.

În tabelul Nr. III. am trecut datele totalizate referitoare la substanțele preambalate, pe baza formelor farmaceutice.

Tabelul nr. III.

Nr. crt.	Anul	Numărul tabletelor buc.	Preparate galenice în kg	Substanțe chimice în kg
1.	1960	942.000	824,00	4.193,00
2.	1961	734.175	709,00	5.121,00
3.	1962	1.098.495	837,00	4.456,00
4.	1963	892.950	928,00	4.336,00
5.	1964	830.420	817,70	4.210,0

Aceste date ilustrează în mod clar că marea majoritate a oamenilor muncii care solicită medicamente, ajung în posesiunea preparatelor căutate în farmacie prin intermediul vânzării manuale. Eliberarea corectă și ireproșabilă a medicamentelor în cantități atât de mari constituie un factor important în asistența bolnavilor. Pe de altă parte este indiscutabil și faptul că acest lucru necesită o pregătire multilaterală de specialitate. Farmacistul care lucrează la vânzarea manuală trebuie să dispună de cunoștințe temeinice și să decidă repede ce preparate să recomande sau căror specialități medicamentoase să le acorde prioritatea, ținând seamă întotdeauna de obiectivele sanitare și de dorința solicitanților, desfășurând în același timp și o muncă de lămurire în vederea reducerii raționale a consumului de medicamente.

Din munca ce se desfășoară în farmacie în cadrul difuzării medicamentului prin vânzarea manuală, se pot trage următoarele concluzii:

1. Cei mai mulți bolnavi obțin medicamente prin intermediul vânzării manuale.
2. Sub îndrumarea și controlul farmacistului principal trebuie să participe în activitatea complexă a vânzării manuale farmaciștii și asistenții care prin cursuri de perfecționare pot să-și îmbogățească cunoștințele farmacologice necesare și să-și perfecționeze educația sanitară pentru profilaxia și combaterea bolilor.

3. La farmaciile cu volum mare trebuie să se organizeze un sector special în care să se facă preambalările. Indrumătorul și controlorul acestor operații trebuie să fie un farmacist.

4. Pentru a asigura uniformizarea preambalărilor, propunem să se elaboreze un STAS farmaceutic. Cu ajutorul acestuia s-ar putea asigura o etichetare, o formă de ambalare, cantități și prețuri uniforme, pentru ca astfel cumpărătorii să cunoască și să primească de fiecare dată aceleași ambalaje.

5. Pentru vânzarea manuală trebuie să se asigure materiale moderne de ambalaj, care să corespundă muncii calitative din farmacie.

6. În farmaciile de mare consum vânzarea manuală este istovitoare și devine mecanică. Acest lucru poate avea repercursiuni negative asupra calității muncii, și de aceea este necesar schimbul alternativ săptămânal.

7. Atât cunoștințele profesionale necesare la efectuarea în bune condiții a vânzării manuale, cât și o bună orientare în toate ramurile farmaciei, dovedesc că această sferă de activitate nu este inferioară celorlalte activități ale farmacistului, toate fiind într-o interdependență organică.

Afară de aceasta, nu poate fi nesocotit nici faptul că farmaciștii se află tocmai în acest loc de muncă în strinsă legătură cu populația, astfel încât profesiei noastre este apreciată de felul cum îndeplinim sarcinile difuzării medicamentului prin vânzarea manuală.

Sosit la redacție: 30 ianuarie 1965.